

Na dvoře vévodském

[Alois Jirásek](#)

Na dvoře vévodském - Alois Jirásek ke stažení PDF Na dvoře vévodském je jedním z prvních románů Aloise Jiráska a patří do próz s poměrně vysokou dějovostí. Zaujme nás barvitým příběhem, který není bez rozmarnosti, napětí i přitažlivosti. Odehrává se na náhodském zámku ke konci osmnáctého století a dává nahlédnout do rozladěných soukromých poměrů i do osvícenských snah tehdejšího držitele panství Petra Kuronského. Jeho záletná žena a naivní dcera jsou představeny jako soupeřky v milostné historce, která vytváří dějovou síť románu i jeho myšlenkovou základnu. Předstíraná láska dobrodruha ohrožuje osobní blaho lidumilného šlechtice a dokonce se staví do cesty jeho vůli a chuti zrušit poddanství na svém panství. Členové rodiny Petra Kuronského však nejsou hlavními postavami tohoto Jiráskova románu. Jeho základní děj, myšlenku a intriku nesou dva cílevědomí mladí muži, kteří se šťastnou náhodou dostali do služeb osvíceného pána náhodského panství. Oba jsou svým způsobem chudí, odkázaní na sebe a na své schopnosti, oba plní elánu a nadšení, a přesto jsou úplně odlišní. Hlasivec, na doporučení předního českého vlastence Pelcla, osobní sekretář Kuronského, si počíná jako uvědomělý Čech, který zná neúnosné poměry poddaného lidu a chce mu pomoci. Riskuje přitom ztrátu vévodovy přízně, neobyčejně výhodného místa i vyhlídek na blízkou svatbu s milovanou Eliškou. Od samého počátku cítíme. Že Hlasivcovo působení bude úspěšné

a že jeho záměry se vyplní. Antonín Hlasivec je neustále v akci. Svými předsevzetími, vlastnostmi a především chováním působí jako udatný rek z pohádky. S přehledem rozplétá a kazí intriky svého protihráče i osobního nepřítele Arnoldiho. Jednání tohoto oslnivého zpěváka a společníka míří přímo jedním směrem: k osobním výhodám, k výnosnému postavení. Nakonec však v konfliktu se sobectvím všeho druhu (vedle Arnoldiho je ztělesňuje vrchní Vrána, poradný Hlasivcův otec) vítězí Hlasivcův návrh. Kuronský zmenší robotní povinnosti na svém panství a dočká se za to vděčnosti lidu. Jenže rány, které mu zasadila kněžna s Arnoldim, podryjí zbytky jeho zdraví a usolí smrt osvíceného a moudrého, osobně však nijak šťastného pána. Jako absolutní vítěz vychází z příběhu Antonín Hlasivec. Nic již nestojí v cestě jeho zajištěnému postavení a šťastnému sňatku. Tento raný román je ještě velmi poplatný románům s milostnou zápletkou a intrikou. Velmi připomíná pohádku svým zjednodušeným protikladem dobra a zla; s hrdinou, který prokazuje své kvality v tom, jak jedná, jaká nebezpečí postupuje, aby naplnil svoji představu a svoje předsevzetí; pohádku připomíná i rozuzlením, které dá plně zapravdu dobru a spravedlnosti. To vše je navíc podpořeno poměrně jednoduchou až stereotypní větnou stavbou a převahami dialogů nad vyprávěním.

zdroj:<http://pohodaveskole.net>

